

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Lenky Bursíkové (soudkyně zpravodajka) a Pavla Molka v právní věci žalobce: **politické hnutí Jundrováci**, se sídlem Jasanová 7, Brno, zast. Mgr. Ing. Jakubem Šnajderem, advokátem se sídlem Příkop 6, Brno, proti žalovanému: **Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí**, se sídlem Kounicova 26, Brno, o vyloučení soudce Nejvyššího správního soudu doc. JUDr. Vojtěcha Šimíčka, Ph.D. z projednávání a rozhodnutí ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Ars 5/2025,

t a k t o :

Soudce Nejvyššího správního soudu doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D. **n e n í v y l o u č e n** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. Ars 5/2025.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 10. 11. 2023 žalovaný uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 19j odst. 2 písm. d) zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (zákon o politických stranách), a uložil mu pokutu ve výši 2 000 Kč. Proti rozhodnutí žalovaného žalobce podal žalobu, kterou Krajský soud v Brně zamítl rozsudkem ze dne 12. 8. 2025, č. j. 30 A 5/2024-55.

[2] Žalobce proti rozsudku krajského soudu brojí kasační stížností, která je u NSS vedena pod sp. zn. Ars 5/2025. O kasační stížnosti bude tedy rozhodovat specializovaný sedmičlenný senát ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a hnutí, jehož předsedou je doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D. Ten přípisem ze dne 5. 9. 2025 oznámil předsedovi soudu skutečnost, která by mohla vést k vyloučení z projednávání a rozhodování ve věci.

[3] Doc. Šimíček uvedl, že jeho manželka je zaměstnána jako právnička na Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (žalovaný). Nikoli však v oddělení kontroly a správního řízení, ale v oddělení kanceláře předsedy. Tato oddělení jsou důsledně oddělena a nijak se funkčně nepřekrývají. Konkrétně to znamená, že manželka doc. Šimíčka se ve své práci vůbec nepodílí a nikdy nepodílela na agendě rozhodování žalovaného, které následně přezkoumává NSS. S kolegy z jiného oddělení má pouze čistě profesionální

vztahy. Její pracovní náplní jsou výhradně provozní a koncepční záležitosti, zejména agenda personální, veřejných zakázek, interních předpisů, zpracování výročních zpráv atd. Nijak se nepodílí ani podílet nemůže na správních řízeních a vydávání správních rozhodnutí v agendě politických stran. Její pracovní pozici lze přirovnat k pozici klasické „firemní právničky“, nikoli vykonavatelky veřejné správy. Doc. Šimíček je proto přesvědčen, že důvod jeho podjatosti není dán, neboť ani prostřednictvím své manželky nemá žádný poměr k žalovanému a ani k osobám, které za něj v těchto řízeních jednají. Protože však očekává, že se na přezkumu rozhodnutí žalovaného bude opakovaně podílet, považuje za rozumné, aby jeho případná podjatost byla posouzena již při první příležitosti, která nastala ve věci sp. zn. Ars 5/2025.

[4] Předseda NSS postupem podle § 8 odst. 3 *in fine* zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“), předložil posouzení otázky podjatosti k rozhodnutí jinému senátu NSS, kterým byl podle rozvrhu práce určen osmý senát.

[5] Žalobce ani žalovaný se nevyjádřili k důvodům podjatosti, které doc. Šimíček ve svém oznámení vymezil.

[6] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednáváné věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[7] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 odst. 1 s. ř. s. je součástí naplňování ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Ústavní soud k tomu například v nálezu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01 uvedl: „*součástí základního práva na zákonného soudce jsou jednak procesní pravidla určování příslušnosti soudů a jejich obsazení, jednak zásada přidělování soudní agendy a určení složení senátů na základě pravidel, obsažených v rozvrhu práce soudů, a dále požadavek vyloučení soudců z projednávání a rozhodování věci z důvodu jejich podjatosti.*“ Podle téhož ustanovení příslušnost soudu i soudce stanoví zákon. Jak Ústavní soud uvedl, ústavní imperativ, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, „*sluší pokládat za zcela nepominutelnou podmínku řádného výkonu té části veřejné moci, která soudům byla ústavně svěřena; ten totiž na jedné straně dotváří a upevňuje soudcovskou nezávislost, na straně druhé pak představuje pro každého účastníka řízení stejně cennou záruku, že k rozhodnutí jeho věci jsou povolávány soudy a soudci podle předem daných zásad (procesních pravidel) tak, aby byla zachována zásada pevného přidělování soudní agendy, a aby byl vyloučen - pro různé důvody a rozličné účely - výběr soudů a soudců "ad hoc".*“ (nález Ústavního soudu ze dne 22. 2. 1996, sp. zn. III. ÚS 232/95). Ačkoliv je tedy rozhodnutí o vyloučení soudce součástí práva na zákonného soudce, jde o doplnění jinak vůdčí obecné zásady, že příslušnost soudce je dána předem, aniž by mohla být jakkoliv ovlivněna. Proto postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako výjimečný. Zákon jej však v případech popsanych v § 8 odst. 1 s. ř. s. nejen připouští, ale přímo vyžaduje (usnesení rozšířeného senátu ze dne 3. 2. 2021, č. j. Nao 173/2020-119, č. 4235/2021 Sb. NSS, bod 40).

pokračování

[8] Nestrannost soudce je především subjektivní psychologickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o nepodjatosti konkrétního soudce; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být. Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem o nepodjatosti soudce vedou. K vyloučení soudce může v zásadě dojít teprve tehdy, pokud je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, usnesení NSS ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16, a ze dne 22. 1. 2014, č. j. Nao 9/2014-31).

[9] Doc. Šimíček uvedl, že se necítí být subjektivně podjatý. Subjektivní nestrannost je presumována, přičemž NSS má za to, že o subjektivní podjatosti doc. Šimíčka v této věci žádné okolnosti nesvědčí (usnesení rozšířeného senátu č. j. Nao 173/2020-119, bod 44).

[10] U objektivní stránky nestrannosti je naopak nutné zkoumat, zda existují okolnosti, které mohou vzbuzovat pochybnosti o nestrannosti soudu či soudce (usnesení rozšířeného senátu č. j. Nao 173/2020-119, bod 46).

[11] NSS proto posoudil, zda existují objektivní důvody pochybovat o nepodjatosti doc. Šimíčka. Vztahem soudců k účastníkům řízení či jejich zástupcům v kontextu posuzování podjatosti se NSS zabýval ve své judikatuře opakovaně. Podstatné jsou v tomto směru jednak *povaha vztahu*, jednak jeho *intenzita* (usnesení NSS ze dne 21. 10. 2020, č. j. Nao 114/2020-20), neboť závěr o podjatosti lze učinit teprve tehdy, dosáhne-li vztah soudce k dané věci, účastníkům či jejich zástupcům takové intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (bod 8 usnesení NSS ze dne 11. 6. 2010, č. j. Nao 46/2010-78, č. 2102/2010 Sb. NSS).

[12] Důvody ke konstatování podjatosti budou tím slabší, čím dále se osoba, již by se měla podjatost týkat, nachází v řetězci věc – účastník – zástupce účastníka, a tím slabší, čím formálnější a méně intenzivní je vztah soudce k dané osobě. Jako nejsilnější z důvodů je nutné vnímat příbuzenský (usnesení NSS ze dne 11. 3. 2024, č. j. Nao 23/2024-85) či přátelský vztah k účastníkům či jejich zástupcům. Je zjevné, že v nyní posuzované věci je vztah mezi doc. Šimíčkem a osobou, která pracuje pro žalovaného, nejsilnější možný (příbuzenský). Ani příbuzenský či blízký přátelský vztah však nevede vždy ke konstatování podjatosti. Podstatný je totiž také druhý zmíněný aspekt tohoto vztahu, a to postavení osoby, která je vůči soudci v příbuzenském (či přátelském vztahu).

[13] NSS již dříve v usnesení č. j. Nao 46/2010-78, posuzoval podjatost soudců ve vztahu k osobám, které za správní orgán jednájí před soudem. Konstatoval, že „*podjatost soudců ve vztahu ke správním orgánům je obecně nutno vykládat restriktivněji, než je tomu vůči ostatním účastníků řízení. (...) Je dána jen tehdy, jestliže se tito soudci přímo či nepřímo podíleli na*

projednávání a rozhodování věci u tohoto správního orgánu, příp. existuje-li k osobě, která před soudem za správní orgán jedná, skutečně osobní vztah.“

[14] V nyní posuzované věci nemá doc. Šimíček přímý vztah k účastníkům řízení, jejich zástupcům ani k osobě, která za žalovaného jedná. Příbuzenský vztah jej pojí s osobou, která sice pro žalovaného pracuje, avšak v oddělení, které se na rozhodovací činnosti žalovaného nijak nepodílí ani nepodílela a za žalovaného ve věci sp. zn. Ars 5/2025 před soudem nejedná. Manželka doc. Šimíčka působí v oddělení žalovaného, které se zabývá řešením interních právních záležitostí, nikoli výkonem veřejné moci vůči adresátům stojícím vně žalovaného, tedy i vůči žalobci. Není ani zřejmé, že by manželka doc. Šimíčka měla jakýkoliv jiný důvod, pro který by pro ni byl důležitý výsledek sporu. Jedná se tedy o kvalitativně odlišnou situaci, než když je dán poměr soudce přímo k fyzické osobě coby k účastníkovi řízení, resp. k jeho zástupci nebo k osobě jednající před soudem za správní orgán, nebo která by se podílela na tvorbě napadeného rozhodnutí. Při vědomí nutnosti restriktivního přístupu k posuzování podjatosti soudců ke správnímu orgánu je proto NSS přesvědčen, že v posuzované věci není vztah doc. Šimíčka k žalovanému takové povahy, aby mohl založit důvod jeho podjatosti podle § 8 odst. 1 s. ř. s. Vztah doc. Šimíčka k žalovanému nepřesahuje kritickou míru, nad kterou by mohl vzniknout pochybnosti o jeho nepodjatosti.

[15] NSS současně zdůrazňuje, že soudce je v každém případě právním profesionálem, „jehož ústavní jakožto i mravní povinností je dbát o nezávislé a nestranné rozhodování. S výkonem funkce soudce je proto nerozlučně spjat požadavek na to, aby se soudce byl schopen oprostit od nepatřičných vnějších vlivů na jeho rozhodovací činnost. Méně intenzivní vlivy na svou rozhodovací činnost tak musí soudce být schopen odfiltrovat s ohledem na nároky své profese. Pokud tedy intenzita rušivých vlivů nedosáhne určité kritické úrovně, nemohou vzniknout legitimní pochybnosti o tom, že soudce není schopen dostát požadavkům na nezávislé a nestranné rozhodnutí, které jsou na něj kladeny a kterých si musí být vědom.“ (usnesení NSS ze dne 13. 3. 2014, č. j. Nao 86/2014-15)

[16] NSS proto na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že nejsou naplněny podmínky pro to, aby byl soudce doc. Šimíček vyloučen z projednání a rozhodnutí výše uvedené věci.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 8. října 2025

Petr Mikeš
předseda senátu